

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

Уп1 Бр. 03-212
16.06. 2023 година
Скопје

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 20 и член 23 став 1 алинеја 1 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20 и 77/21), а во врска со член 55 ставови 5, 6 и 7 од истиот Закон, точка 6 и точка 14 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка (Пречистен текст) арх.бр.01-4139/1 од 07.11.2022 година, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-2215/1 од 23.05.2023 година и Заклучокот арх.бр.02-2414/6 од 15.06.2023 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на 19-та седница одржана на 15.06.2023 година, го донесе следното

Решение
за преземање мерка – јавна опомена

1. ЈАВНО СЕ ОПОМЕНУВА Трговско радиодифузно друштво (ТРД) ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, заради извршена повреда на член 55 ставови 5, 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на начин што на програмскиот сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 8 мај 2023 година, две изданија на забавно-документарната емисија „Авантурите на Марк“ не беа обележани со сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно ги препорачуваа угостителските услуги од ресторанот „Старо/Златно буре“ и производите од фирмата „Saša truffles“, додека пак изданието на образовно-забавната емисија „Garden club Градини“, беше несоодветно означено со пропишаната сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно ги препорачуваше производите од фирмата Nakayama.

Повредата од став 1 од оваа точка, специфицирана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2215/1 од 23.05.2023 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.1.

2. МУ СЕ НАЛОЖУВА на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје во рок од 20 (дваесет) дена од денот на приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и со Упатството за примена на одредбите за пласирање производи.

3. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

4. Ова Решение е конечно, а како ден на негово донесување се смета денот на неговата заверка во архивата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Образложение

Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Агенцијата) врз основа на член 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗАВМУ), е надлежна да врши програмски надзор (мониторинг) на програмите на радиодифузерите и давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање, како и на програмските пакети кои ги реемитуваат операторите на јавни електронски комуникациски мрежи од аспект на почитувањето на одредбите од цитираниот Закон, дозволите, издадените потврди за регистрација, подзаконските акти и другите акти донесени од Агенцијата.

Во согласност со член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата презема мерка - решение за јавна опомена согласно со овој Закон, во случаите кога е извршена повреда на одредбите од ЗАВМУ и подзаконските акти донесени врз основа на истиот, како и на условите и обврските утврдени со дозволата и други акти на Агенцијата.

Во членот 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗАВМУ е пропишано дека во програмите кои содржат пласирање на производи треба да биде јасно означено дека се работи за програма во која има пласирање на производи. Овие програми мора да бидат соодветно означени на почетокот и на крајот на програмата и при продолжување на програмата по секоја пауза за рекламирање, со цел да се избегне забуна кај гледачите (став 5). Програмите кои содржат пласирање на производи не смеат директно да поттикнуваат купување или изнајмување стоки или услуги, особено преку нивно посебно промотивно препорачување (став 6). Во програмите кои содржат пласирање на производи не смее да му се придава претерана важност (истакнување или упатување) на производот за кој станува збор (став 7).

Согласно Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, програмите кои содржат пласирање производи не смеат, преку нагласено промовирање или препорачување, директно да ги поттикнуваат потрошувачите да ги купуваат или изнајмуваат производите или услугите. На производите или услугите кои се пласираат во програмите не смее да им се придава претерана важност, преку истакнување или упатување на нив; (точка 21), иако некој производ, марка, име или заштитен знак се прикажани во програмата, сепак нивното изложување или споменување не смее да се прави на неприроден, прекумерен, или нападен начин со што видливо се промовира производот, услугата или марката; (точка 22), водителите на програмите во кои се пласираат производи или услуги треба да избегнуваат да зборуваат со пофалби за квалитетот, цената или достапноста на производите или услугите, како и да даваат какви било позитивни оценки и препораки со кои се наведуваат потрошувачите да ги купуваат или изнајмат пласираните производи или услуги; (точка 23), како и оценката за тоа дали во програмата има директно поттикнување или прекумерно истакнување на некој производ или услуга, се утврдува во секој одделен случај, врз основа на кој било од следниве критериуми: карактеристиките на пласирањето, на пример: просторот што е издвоен на екранот или во студиото, траењето и зачестеноста на споменувањето или прикажувањето; целисходноста и оправданоста на споменувањето или прикажувањето од аспект на уредувачкиот концепт на конкретната програма и јазикот што се користи при споменувањето, односно визуелните средства при прикажувањето. (точка 24).

Во рамките на своите законски надлежности, Агенцијата преку Секторот за програмски работи, на 23 мај 2023 г., изврши редовен програмски надзор (мониторинг), врз програмскиот сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 8 мај 2023 г., на државно ниво, при што констатираше прекршување на член 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗАВМУ.

Со редовниот надзор врз програмскиот сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 8 мај 2023 година, на државно ниво, констатирано е прекршување на член 55 ставови 5, 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (став 5 - ако програмата содржи пласирање производи тоа треба да биде јасно означено; став 6 - не смее директно да се поттикнува купување или изнајмување стоки и услуги преку посебно промотивно препорачување; став 7 - на производот не смее да му се придава претерана важност). Имено, прекршокот е сторен на начин што на програмскиот сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 8 мај 2023 година, две изданија на забавно-документарната емисија „Авантурите на Марк“ не беа обележани со сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно ги препорачуваа угостителските услуги од ресторанот „Старо/Златно буре“ и производите од фирмата „Saša truffles“, додека пак изданието на образовно-забавната емисија „Garden club Градини“, беше несоодветно означено со пропишаната сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно ги препорачуваше производите од фирмата Nakayama.

Прекршокот е направен во две изданија од забавно-документарната емисија „Авантурите на Марк“ и во издание од образовно-забавната емисија „Garden club Градини“, специфициран на страни 2, 3 и 4 во точка 7 од Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2215/1 од 23.05.2023 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр 1.

Согласно член 23 став 3 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата до ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје на 29.05.2023 г., испрати допис – Доставување писмен извештај од надзор за изјаснување арх.бр.10-2215/2 од 29.05.2023 г., со кој му го достави Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2215/1 од 23.05.2023 г., со цел во рок од 7 (седум) работни денови од денот на приемот на дописот, до Советот на Агенцијата да достави изјаснување во писмена форма за стореното прекршување на одредбите од ЗАВМУ. Дописот беше уредно примен од страна на радиодифузерот на 01.06.2023 година. Во предвидениот рок, односно на 01.06.2023 г., ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, до Агенцијата достави Писмено изјаснување наш арх.10-2215/3 од 01.06.2022 г. Советот на Агенцијата на седницата одржана на 16.09.2022 г., го разгледа предметниот Писмен извештај и

доставениот допис – писмено известување и заклучи на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, да му се изрече мерка – јавна опомена.

Следствено на горенаведеното, врз основа на член 18 став 1 алинеја 20, член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, а во врска со член 55 ставови 5, 6 и 7 од истиот Закон, точка 6 и 14 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-2215/1 од 23.05.2023 г. и Заклучокот арх.бр.02-2414/6 од 15.06.2023 г., поради констатирано непочитување на одредбите од ЗАВМУ, утврдено во точка 1 на ова Решение, Советот на Агенцијата на седницата одржана на 15.06.2023 година, донесе Решение со кое јавно се опоменува ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје и му се наложува во рок од 20 (дваесет) дена од денот на приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од ЗАВМУ и со Упатството за примена на одредбите за пласирање производи. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

Согласно член 24 од ЗАВМУ, ова Решение е конечно и против него радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Врз основа на горенаведеното, се донесе решение како во диспозитивот.

Прилог (1):

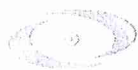
- Писмен извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2215/1 од 23.05.2023 г.

Правна поука: Против ова решение радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Доставено до:

- ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје ;
- Управителот на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје ;
- Одговорното лице на програмата во ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје ;
- Секторот за правни работи и јавни набавки;
- Секторот за програмски работи и
- Назначените лица во Агенцијата за водење на уписникот Уп1.

До: д-р Зоран Трајчевски, директор
на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на член 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 42/20 и 77/21), се доставува:

ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН ПРОГРАМСКИ НАДЗОР

Преглед	Датум	Број	Страна	Бројност
10	22/5	1		

1. Вид надзор: Редовен;
2. Субјект на надзорот: Трговско радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје;
3. Период опфатен со надзорот: 8 мај 2023 година;
4. Датум на извршување на надзорот: 23 мај 2023 година;
5. Предмет на надзорот:
 - Член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (заштита на малолетните лица од програми што би можеле да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој);
 - Правилник за заштита на малолетните лица („Службен весник на Република Македонија“ бр. 172/14);
 - Членовите 53, 54, 55, 98, 99, 100 и 101 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (правила за емитување аудиовизуелни комерцијални комуникации);
 - Упатство за примена на одредбите за пласирање производи („Службен весник на Република Македонија“ бр.201/14);
 - Правилник за спонзорство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/15);
 - Правилник за нови рекламни техники („Службен весник на Република Македонија“ бр. 56/15);
 - Член 52 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (обврски при обезбедување квизови или други облици на наградно учествување);
 - Член 93 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (користење телефонски услуги со додадена вредност и телефонско гласање);
 - Правилник за програми со наградно учествување и за користење телефонски услуги со додадена вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 185/14);
 - Член 94 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (емитување игри на среќа);

6. Претходно изречена мерка: /

7. Констатации од надзорот:

Со редовниот надзор врз програмскиот сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, емитиран на 8 мај 2023 година, на државно ниво, констатирано е прекршување на член 55 ставови 5, 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (став 5- ако програмата содржи пласирање производи тоа треба да биде јасно означено; став 6- не смее директно да се поттикнува купување или изнајмување стоки и услуги преку посебно промотивно препорачување; став 7- на производот не смее да му се придава претерана важност).

Прекршокот е направен во две изданија од забавно-документарната емисија „Авантурите на Марк“ и во издание од образовно-забавната емисија „Garden club Градини“.

Во составот на првото издание од емисијата „Авантурите на Марк“, емитирано во периодот од 00:15:55 до 01:02:05, има засебен, за аудиовизуелната целина релативно долг (27-минутен) прилог направен како *посебно промотивно препорачување*, односно - детален маркетиншки приказ на ресторанот: „Старо / Златно буре“, што е спротивно на Законот и на насоките од точките: 21, 22, 23 и 24 од „Упатството за примена на одредбите за пласирање производи“, опфатени под заеднички поднаслов – „Забрана за директно поттикнување или прекумерно истакнување“:

- точка 21 - програмите кои содржат пласирање производи не смеат, преку нагласено промовирање или препорачување, директно да ги поттикнуваат потрошувачите да ги купуваат или изнајмуваат производите или услугите. На производите или услугите кои се пласираат во програмите не смее да им се придава претерана важност, преку истакнување или упатување на нив;
- точка 22 - иако некој производ, марка, име или заштитен знак се прикажани во програмата, сепак нивното изложување или споменување не смее да се прави на неприроден, прекумерен, или нападен начин со што видливо се промовира производот, услугата или марката;
- точка 23 - водителите на програмите во кои се пласираат производи или услуги треба да избегнуваат да зборуваат со пофалби за квалитетот, цената или достапноста на производите или услугите, како и да даваат какви било позитивни оценки и препораки со кои се наведуваат потрошувачите да ги купуваат или изнајмат пласираните производи или услуги;
- точка 24 - оценката за тоа дали во програмата има директно поттикнување или прекумерно истакнување на некој производ или услуга, се утврдува во секој одделен случај, врз основа на кој било од следниве критериуми:
 - o карактеристиките на пласирањето, на пример: просторот што е издвоен на екранот или во студиото;
 - o траењето и зачестеноста на споменувањето или прикажувањето;
 - o целисходноста и оправданоста на споменувањето или прикажувањето од аспект на уредувачкиот концепт на конкретната програма;

- *јазикот што се користи при споменувањето, односно визуелните средства при прикажувањето.*

Аудиовизуелната целина, пак, на изданието од емисијата „Авантурите на Марк“ емитовано од 11:02:15 до 11:52:30, содржи и 7-минутен прилог, реализиран во ресторанот „Чорбаџиски ан“, што презентира готварски рецепти низ кои посебно промотивно се препорачуваат производи од/со тартуфи опфатени под трговската марка „Saša truffles“ на индивидуалниот производител Сашо Стојчески.

08.05.2023 година

Наслов на емисијата	Период на емитирањето	
	почеток	крај
„Авантурите на Марк“ – забавно-документарна емисија;	00:15:55	01:02:05
<i>Засебен прилог во рамки на изданието од 8 мај</i>		
Посебно промотивно препорачување на ресторанот - „Старо / Златно буре“.	00:33:54	01:01:30
Опис на прекршувањето: Изданието на емисијата не е обележано со сигнализација за програма што содржи пласирање производи, а во аудиовизуелната целина има прилог со кој им се придава претерана важност (истакнување или упатување) на угостителските услуги на ресторанот: „Старо / Златно буре“.		
„Авантурите на Марк“ – забавно-документарна емисија;	11:02:15	11:52:30
<i>Засебен прилог во рамки на изданието од 8 мај</i>		
Посебно промотивно препорачување на производитите од фирмата „Saša truffles“.	11:40:10	11:47:43
Опис на прекршувањето: Изданието на емисијата не е обележано со сигнализација за програма што содржи пласирање производи, а во аудиовизуелната целина има прилог со кој им се придава претерана важност (истакнување или упатување) на производитите од фирмата „Saša truffles“.		

Несоодветно означување програма што содржи пласирање производи и нивно недозволено посебно промотивно препорачување (член 55 ставови 5, 6 и 7) е направено и во образовно-забавната емисија „Garden club Градини“. Изданието емитовано од 03:55:45 до 04:26:00, не е од самиот почеток на аудиовизуелната целина соодветно означено со пропишаната сигнализација за пласирање производи, туку сигнализацијата ја аплицира само во посебната рубрика – „Практични алатки“, направена како 3-минутен прилог што претставува детална комерцијална презентација на две градинарски алатки од фирмата Nakayama. За илустрација на недозволеното посебно промотивно препорачување се издвојува следниов цитат:

- „(...) Нашите пријатели од Lotuls за оваа намена ни ја нудат – Nakayama EH 1000, брендот Nakayama континуирано расте низ последната деценија и денес е еден од најпрепознатливите брендови за градинарски алати.

Nakayama EH 1000 е акумулаторска, еднорачна, комбинирана ножица за трева. Оваа алатка за трева е со двоен нож, а другиот нож е за грмушки со должина од 15 см. Работи и на литијум-јонска батерија од 7,2 V и 1,3 Ah. Има полнач со лед-индикатор на полнење. Содржи и безбедносно заклучување како и пластична заштита на ножевите. Покрај тревниците, многу битен елемент во еден убаво дизајниран двор е и живата ограда. Ако се одлучите за садење на жива ограда, тогаш треба да знаете дека тоа се контејнерски садници во саксии и истите можете да ги садите преку целата година. За да изгледа убаво, живата ограда треба да се одржува, то ест поткаструва, 2 до 3 пати во годината. Според нашите пријатели од Lotuls, нејзиното поткастрување то ест шишање, на наједноставен, но и квалитетен начин ќе се изврши со Nakayama PH 2300 - Nakayama PH 2300 претставува професионална моторна ножица за сечење на жива ограда. Оваа моторна ножица има двотактен мотор од 23 см³, нејзината тежина е 5 kg и нуди моќност од 1 ks. Дијаметарот за сечење на гранки од жива ограда е 28 mm. Ножот е со двојно сечиво. Рачката е приспособлива за работа од 180°, резервоарот за гориво е со капацитет од 0,23 L. Особено важно е да се напомене дека при користење на оваа моторна ножица за сечење на жива ограда треба да се помеша безоловен бензин 95 со масло за двотактни машини, и соодносот да биде 25 ml масло на 1 L бензин 95.

Наслов на емисијата	Период на емитувањето	
	почеток	крај
„Garden club Градини“ – образовно-забавна емисија; <i>Засебен прилог во рамки на изданието од 8 мај</i>	03:55:45	04:26:00
Посебно промотивно препорачување градинарски алатки од фирмата Nakayama.	04:05:37	04:08:45
Опис на прекршувањето: Аудиовизуелната целина содржи прилог што посебно промотивно препорачува градинарски алатки од фирмата Nakayama, а сигнализацијата за пласирање производи не е аплицирана на почетокот од програмата.		

8. Опис на прекршувањето:

Спротивно на член 55 ставови 5, 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на програмскиот сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОП ДООЕЛ Скопје, емитуван на 8 мај 2023 година, двете изданија на забавно-документарната емисија „Авантурите на Марк“ не беа обележани со сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно ги препорачуваа угостителските услуги од ресторанот „Старо/Златно буре“ и производите од фирмата „Saša truffles“, додека пак изданието на образовно-забавната емисија „Garden club Градини“, беше несоодветно означено со пропишаната сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно ги препорачуваше производите од фирмата Nakayama.

9. Предлог мерка:

Советот на Агенцијата да донесе решение за изрекување мерка јавна опомена на Трговското радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, и согласно со точката 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка бр.01-4139/1 од 07.11.2022 година, да му наложи во рок од 20 дена од денот на приемот на решението за преземање мерка јавна опомена да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и со Упатството за примена на одредбите за пласирање производи; и

Да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзорот (радиодифузерот) постапил по изречената мерка јавна опомена (во целост, делумно или не постапил), по истекот на рокот определен во поединечниот акт (решение), донесен од страна на Советот на Агенцијата.

Сектор за програмски работи

